

Vse poti vodijo na ustavno sodišče

Sanacija bank Na vrata ustavnih sodnikov trkajo tudi sodišča – Vrtnje nove bančne luknje

Guverner Banke Slovenije Boštjan Jazbec je večino februarja tekal med vladnimi sobanami na Gregorčičevi in parlamentarnimi dvoranami na Šubičevi. Enkrat ministrom, drugi izbrancem ljudstva je hitel pojasnjevati, kako so potekali stresni testi o zdravju naših bank, zakaj je bilo treba izbrisati za skoraj 600 milijonov evrov podrejenih obveznic in zakaj pred poddržavljenjem razlastiti delničarje bank. Politiki so namreč šele dobro leto dni po dokapitalizaciji bank ugotovili, da je za marsikoga sporni bančni izbris lahko priročno orodje za nabiranje političnih točk in tudi drugih interesnih ciljev, kot je miniranje privatizacije in diskreditacija strankarskih nasprotnikov. Zato so z velikim pompom in znano dramatiko kar tekmovali, kdo bo opozoril na več domnevnih nepravilnosti in kdo predlagal ukrepe, ki bodo razkrili, kako se je zdravilo naše banke.

Veliko hrupa za nič

A za zdaj lahko rečemo, da se je tresla gora, rodila pa miš. Ministre so pojasnila guvernerja, kot kaže, pomirila, poslanci, ki so že tradicionalno bolj naklonjeni melodramam, pa so sprejeli določena priporočila in vlado pozvali k reviziji sanacije bančnega sistema, na poti je tudi še ena parlamentarna preiskovalna komisija za banke. A pogled nazaj nas uči, da detektivsko delo v hramu demokracije za zdaj ni prineslo odmevnejših odkritij.

Tako vse kaže, da bo ključno breme odločitve o utemeljenosti izbrisov obveznic in delnic skrahiranih bank na koncu vendarle padlo na pleča ustavnega sodišča. Nanj je zdaj skupaj prispelo že 23 zahtev za presojo ustavnosti določil zakona o bančništvu, ki so to radiranje omogočila. Na vrata ustavnega sodišča pa niso potrkali le bančni obvezniški in delničarski osmoljenci, ampak se nanj zdaj obračajo tudi sodišča, ki v sodnih postopkih, povezanih s sanacijo bank, prav tako ugotavljajo veliko neustavnosti spornih določil. In ti pomisleki so zelo podobni tistim, ki jih navajajo vlagatelji.

BS kot glavni krivec

Največ ostrih puščic je zaradi omenjenih izbrisov v tem času letelo na Banko Slovenije. Ta je res bila pristojna za izdelavo tako imenovanih stresnih testov oziroma pregleda zdravja naših bank. Prav tako je bila Banka Slovenije tista, ki je z izdajo odločb o izrednih ukrepih odredila, da bodo delniški in podrejeni vlagatelji ostali praznih rok. A to še zdaleč ni bil samostojen projekt centralne banke, kot se zdaj interpretira, ampak projekt celotne države, torej tudi ministrstva za finance in vlade. Slovenija je bila takrat v nezavidljivem položaju: obrestne mere državnih obveznic so dosegale rekorde, državi je grozila zdaj že ukinjena zloglasna trojka, zato je takratna oblast popuščala zahtevam Bruslja, čeprav se je, kot je pozneje pokazala korespondenca, zavedala, da pri izbrisu hodi po tankem ledu.

Banki Slovenije pa je pri vsem skupaj gotovo mogoče očitati nespretnost in nepravočasnost komuniciranja pri tako kočljivi temi ter najmanj površnost v pravnih postopkih. Tako je, denimo, pri vpisu dokapitalizacije NLB in Abanke v sodni register »pozabila« najprej znižati kapital na nič in šele nato vpisati novo vrednost kapitala. V Abanki pritožbe na to ni bilo, v prvem primeru pa se je pritožil mali delničar in dokončen razplet bo zdaj odvisen od ustavnega sodišča, saj je višje sodišče z odločitvijo sklenilo počakati na njegovo mnenje. Še več pritožb je bilo vloženih na vpis dokapitalizacije Banke Celje, kjer pa se Banka Slovenije še vedno bori za položaj stranskega udeleženca, saj te zahteve ni vložila v osemdnevnem roku, kar bi po mnenju sodišča morala storiti.

To seveda nista edini pravdi, povezani z izbrisom podrejenih obveznic in delnic. Sproženi so že številni upravni spori in tudi odškodninske tožbe, in ker odločitve ustavnega sodišča ni mogoče pričakovati kmalu, saj čaka na mnenje evropskega sodišča, jih utegne biti zaradi izteka zastaralnih rokov še več. Za zdaj je tako v gotovostjo mogoče reči le, da bodo z načinom sanacije bank masno služili pred-

vsem odvetniki, sodišča pa bodo s tem imela veliko dela.

Bomba, ki tiktaka

Približno šeststomilijonska obvezniška bomba bo očitno tiktakala vse do odločitve ustavnega sodišča, in če bo eksplodirala, utegne breme pasti na pravkar sanirane banke. Da bo država prevzela kritje teh obveznosti, ni tako samoumevno, saj se pri tem lahko ujame v pajčevino evropskih pravil o dodeljevanju državnih pomoči. Prav v okviru teh pravil je Slovenija ob dokapitalizaciji bank Bruslju tudi obljubila, da bo poddržavljene banke v določenem času prodala. In kot se zdaj kaže pri prodaji NKBM, utegne biti obvezniška neznanka pri prodaji eden od mlinskih kamnov, ki lahko znižuje ceno banke.

Iz enega žepa v drugega

To pa ni edina finančna groznja bankam. Nerazumljivo je, zakaj država, potem ko smo v banke vložili pet milijard evrov, vanje zdaj vrta novo potencialno luknjo, saj se je očitno namenila denar iz enega svojega žepa prestaviti v drugega. Finančni upravi se je očitno zazdelo, da bi bile pravkar dokapitalizirane banke lahko primeren vir za polnjenje državnega proračuna, zato se je lotila pregleda slabitev in odpisov slabih posojil. Pri tem pa, kot kaže, bankam tega v vseh primerih ne namerava priznati kot davčno priznanih odhodkov. To pomeni, da bi na banke lahko padlo plačilo več deset ali celo več sto milijonov evrov dodatnih davkov. Furs odpustkov noče dati za slaba posojila, ki niso bila podeljena po vseh pravilih. Da zadeva ni tako zanemarljiva kaže tudi to, da se je v iskanje skupnega jezika menda vključilo tudi ministrstvo za finance, čeprav to javno zatrjuje, da je Furs samostojna ustanova. A če država ne bo našla druge rešitve in če bodo banke ter Furs glede tega na različnih bregovih, bodo tudi pri tem, kot kaže, služili odvetniki in odločala sodišča.

S čakanjem na odločitve sodišč v primeru neizplačila določnih obveznosti je imela Slovenija do zdaj kar nekaj izkušenj in odlašanje se ji ni vedno obrestovalo. Vprašanje izbranih in nepoplavljenih varčevalcev Ljubljanske banke sta le dve

Page: 5

Reach: 157000

Country: SLOVENIA

Size: 846 cm2

2 / 2

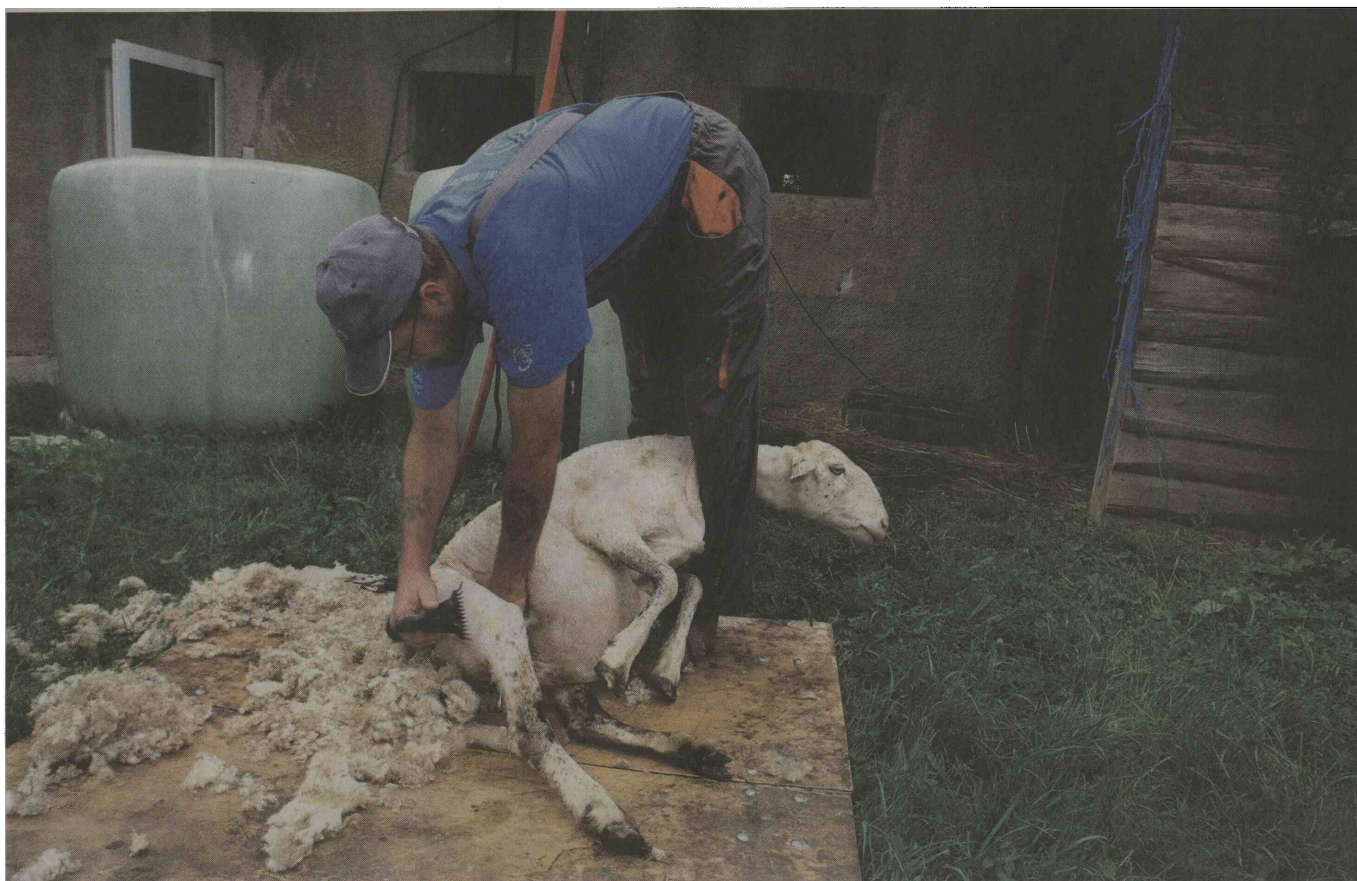
najbolj vpijoči in dragi tovrstni izkušnji. Ob razpravah o sanaciji državnih bank so zato že padali predlogi, da bi bilo bolje, če bi se država usmerila v iskanje rešitev, kot je denimo udeležba obvezniških osmoljencev v kupnini za banko. Za iskanje takšne rešitve se je zavzel celo nekdanji finančni minister Uroš Čufer, ki je bil eden od snovalcev izbrisa podrejenih

finančnih instrumentov in delnic bank.

Kolikšen bo zapitek?

Paradoksalno je prav te dni na površje spet priplavala zgodba o približno deset let starem dopisovanju nekdanjega prvega moža NKBM Matjaža Kovačiča s takratnim premierom Janezom Janšo, ki kaže na način sklepanja ban-

čnih poslov, izčrpavanja bank prek sponzorstev in drugih kanalov ter na kadrovalne prijeme. Zapitek za politično in interesno korporativno upravljanje bank smo na koncu z milijardami plačali davkoplavalci. Le upamo lahko, da ta račun ne bo še višji.

Breme odločitve o utemeljenosti izbrisov obveznic in delnic bank bo na koncu padlo na pleča ustavnega sodišča.